

Název a adresa školy:

Střední škola průmyslová a umělecká, Opava, příspěvková organizace, Praskova 399/8, Opava, 746 01

IČO:	47813121
Projekt:	OP VK 1.5
Název operačního programu:	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
Typ šablony klíčové aktivity:	V/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji odborných kompetencí žáků středních škol (32 vzdělávacích materiálů)
Název sady vzdělávacích materiálů:	STT III
Popis sady vzdělávacích materiálů:	Strojírenská technologie III, 3. ročník
Sada číslo:	I-03
Pořadové číslo vzdělávacího materiálu:	04
Označení vzdělávacího materiálu: (pro záznam v třídní knize)	VY_52_INOVACE_I-03-04
Název vzdělávacího materiálu:	Soustružení I
Zhotoveno ve školním roce:	2011/2012
Jméno zhotovitele:	Ing. Hynek Palát

Soustružení

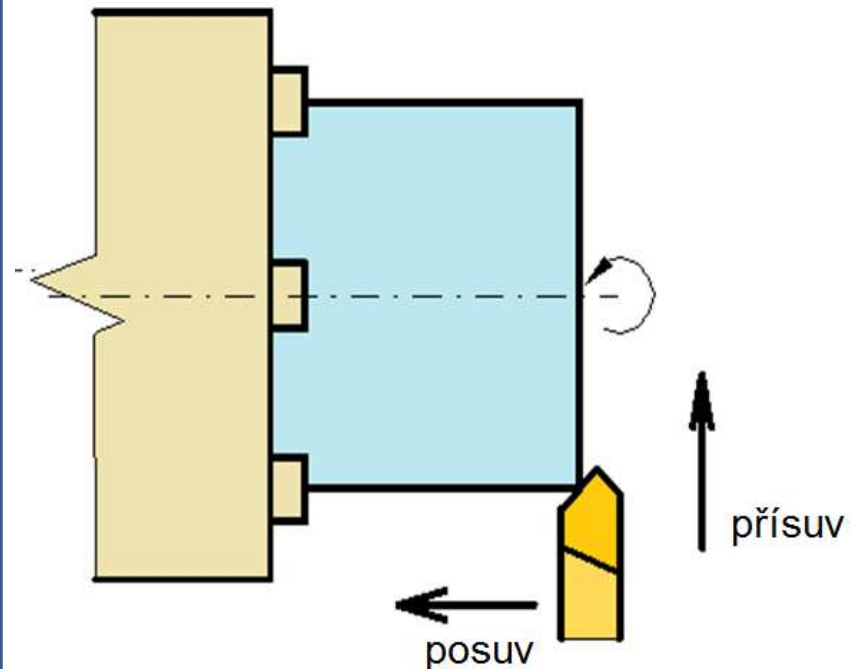
Definice soustružení

Soustružení je způsob obrábění především rotačních ploch.

Hlavní řezný pohyb je rotační, koná ho obrobek, vedlejší řezné pohyby, posuv a přísuv koná nástroj, tj. soustružnický nůž.

Soustava **stroj – nástroj – obrobek** musí být stabilní (pevné upnutí) pro získání přesného a kvalitního povrchu.

Schéma soustružení

Druhy soustruhů

Soustruh:	Poznámky:
Univerzální hrotový	Umožňuje všechny práce včetně řezání závitů. Součásti lze upnout mezi hroty.
Revolverový	Má revolverovou upínací hlavu.
Svislý - karusel	Má svislou osu otáčení, hodí se pro těžké a rozměrné obrobky.
Čelní soustruh	Hodí se velké průměry, nerotační obrobky, nemá koníka.
CNC soustruh	Počítačovým programem jsou řízeny řezné podmínky – posuv, přísuv nástroje, otáčky obrobku.
Kopírovací soustruh	

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

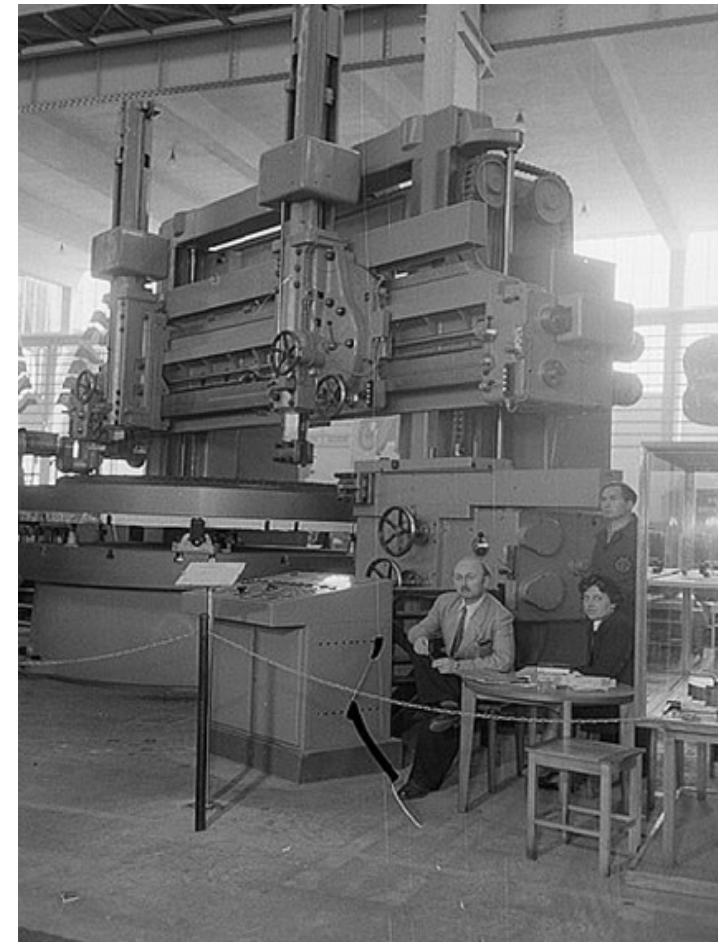
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

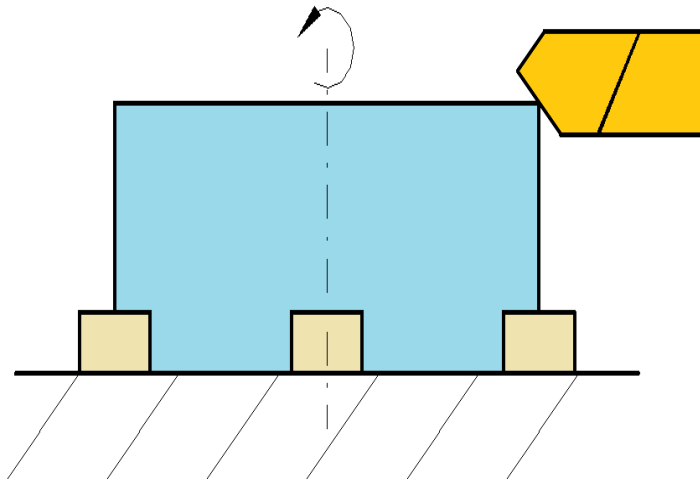
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Univerzální hrotový a svislý soustruh (karusel)

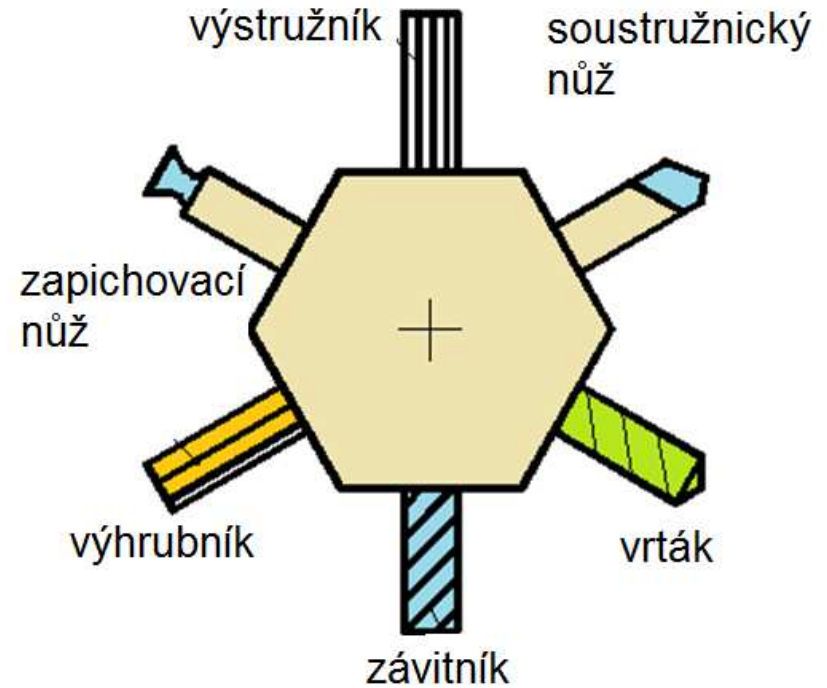

Svislý a revolverový soustruh

Svislý soustruh

Revolverová hlava

Upínání obrobků a nástrojů

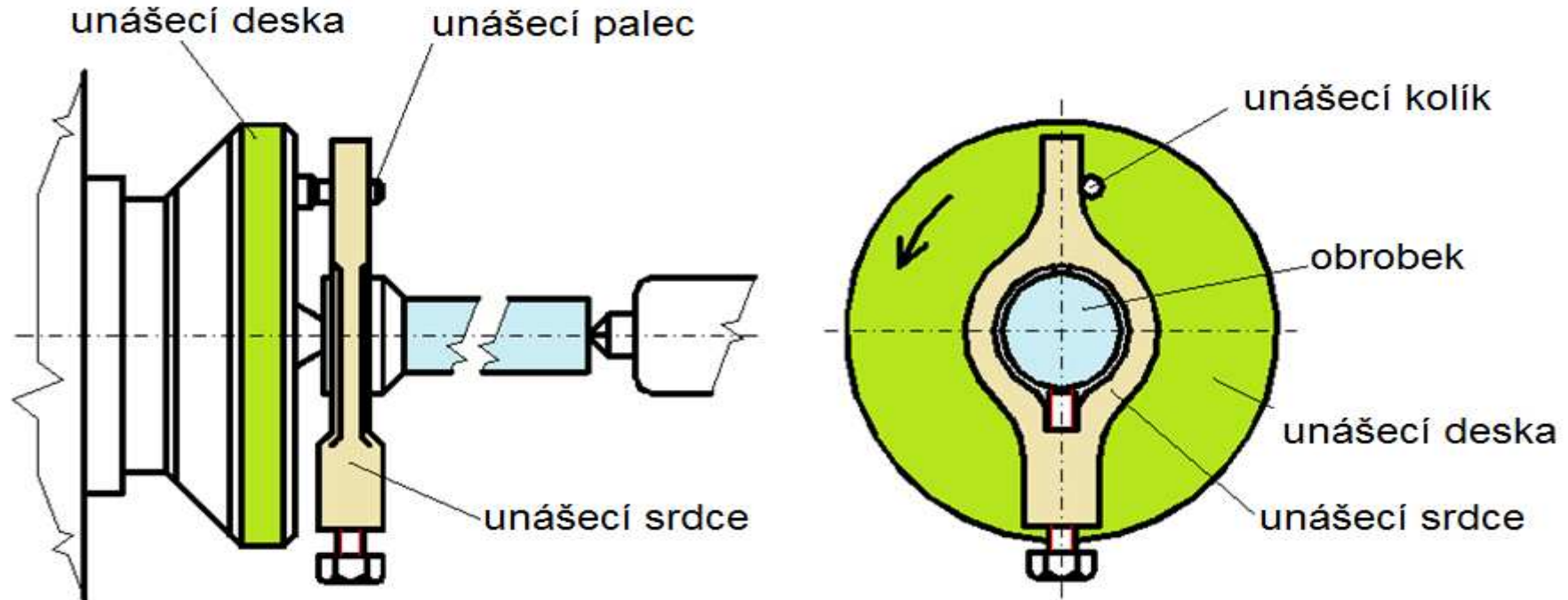
Upínání obrobků

- Do univerzálního sklíčidla – 3 nebo 4 čelistového.
- Mezi hroty.
- Do kleštiny.
- Na lícní desku.

Upínání nástrojů

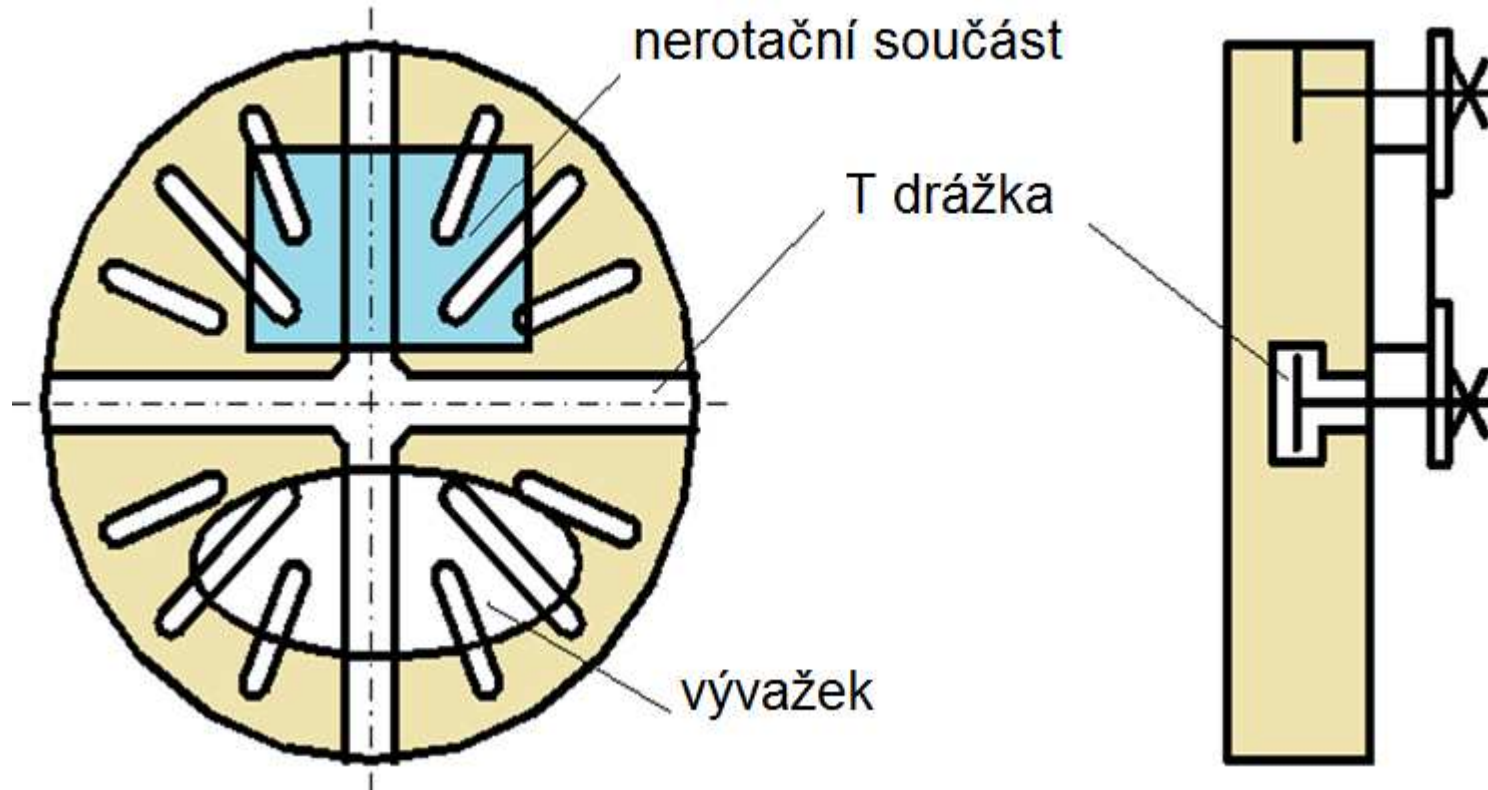
- Do nožové hlavy pomocí upínek a šroubů.
- Do revolverové hlavy.
- Do koníku – vrtáky, výhrubníky, výstružníky, závitníky.
- Speciální přídatná zařízení – pro rýhovací a válečkovací kolečka.

Upnutí mezi hroty s unášecím srdcem

Používá se při upnutí dlouhých hřídelů mezi hroty.

Upnutí na lícní desku

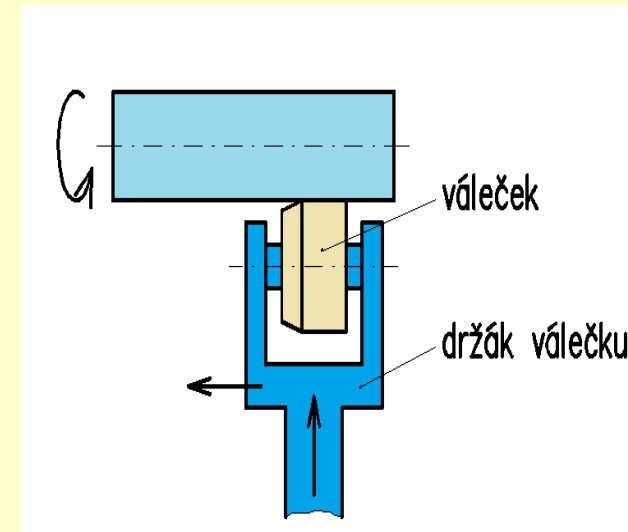
Používá se pro upnutí nerotačních součástí na soustruhu.

Nástroje

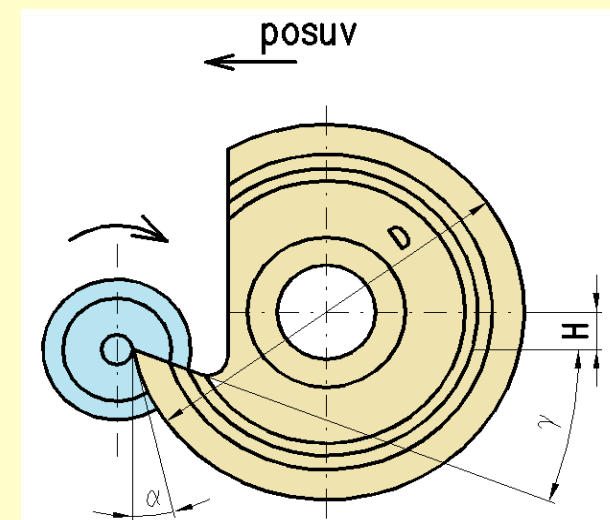
Nástroje používané na soustruhu:

- Soustružnické nože.
- Vrtací a vyvrtávací nástroje – většinou jsou upevněny v koníku.
- Válečkovací hlavy.
- Rýhovací hlavy.

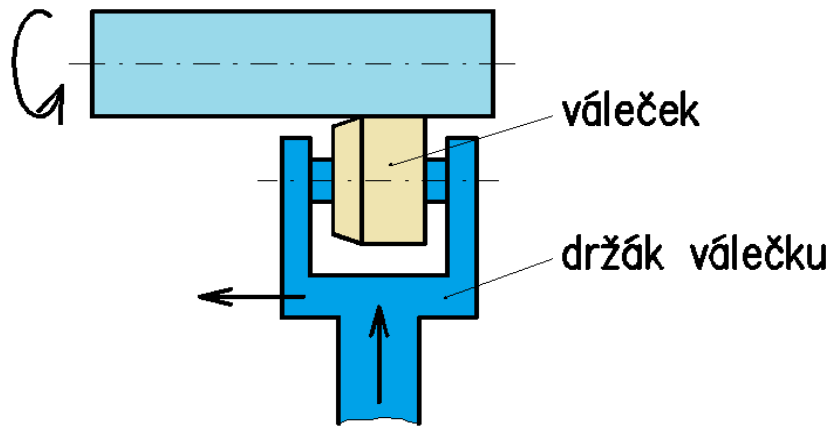

Soustružnické nože :

- Ploché** – mají plochou upínací část.
- Tvarové kotoučové** – mají tvar kotouče – na rádiusy, závity a různé tvary.

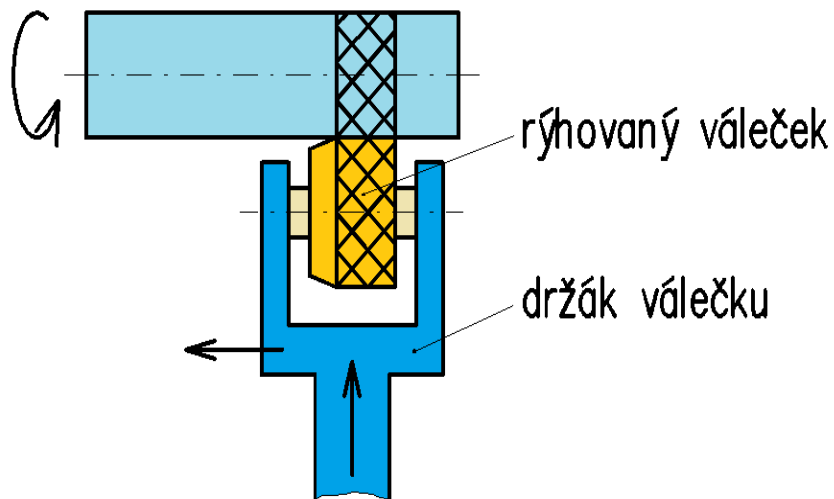

Válečkování a vroubkování

Válečkováním

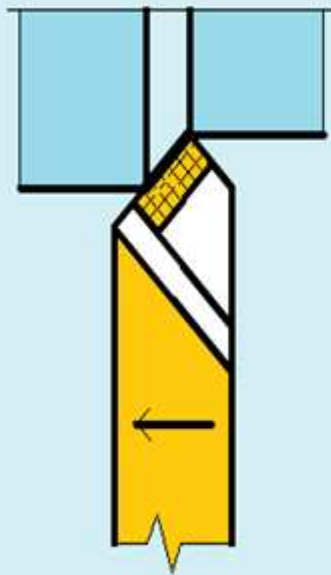
Se zlepšuje kvalita povrchu, zpevňují se povrchové vrstvy materiálu a zvyšuje se odolnost proti korozi.

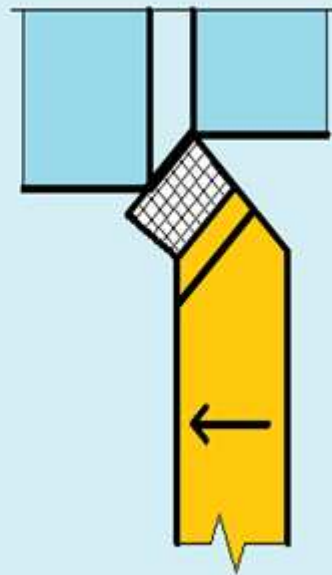
Vroubkování

Je obdoba válečkování, pouze přítlačný váleček má na povrchu vroubky. Používá se na držáky, měřidla, důlčíky, průbojníky, šrouby, matice a jiné součásti, aby neklouzaly.

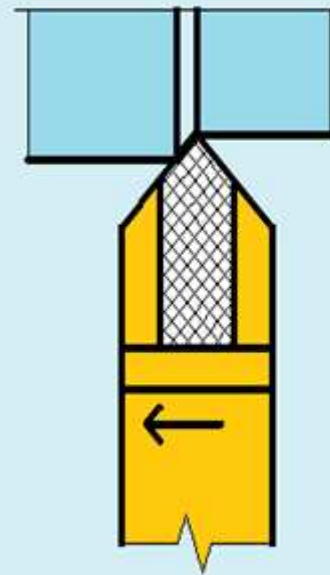
Soustružnické nože

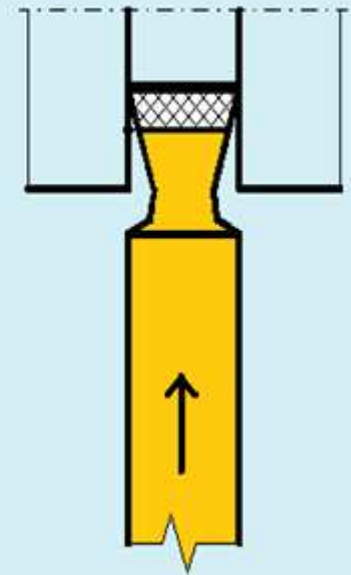
ubírací přímý

ubírací ohnutý

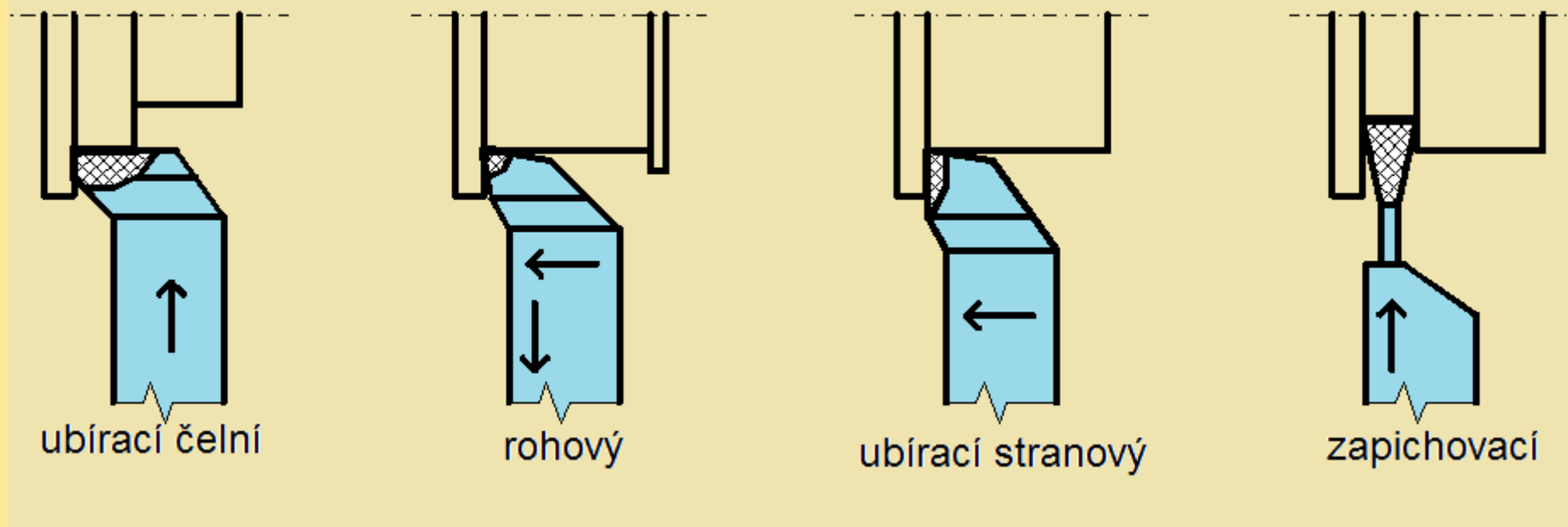

hladící

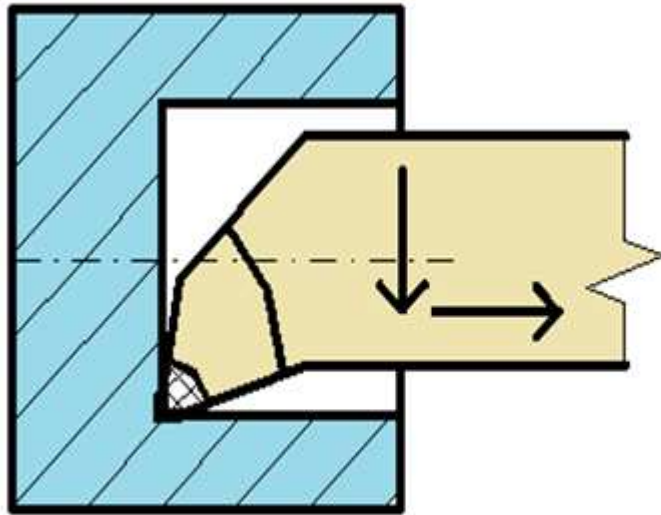

zapichovací

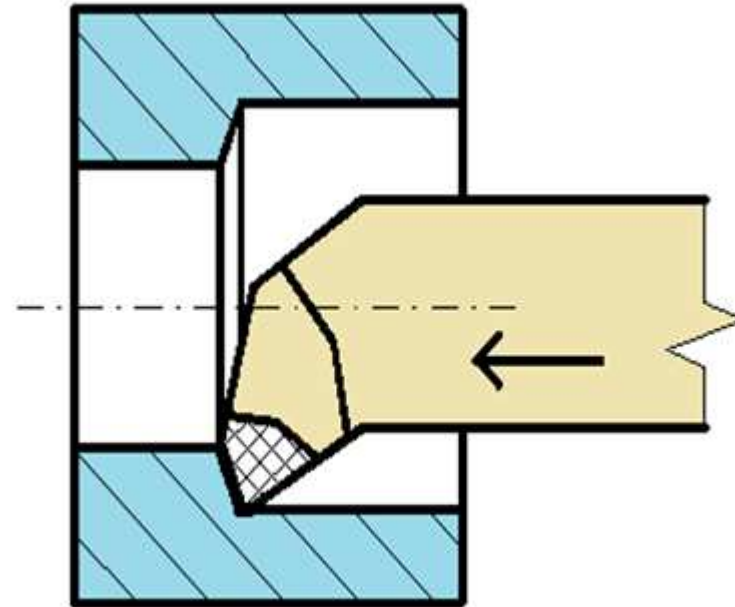
Soustružnické nože

Vnitřní soustružnické nože

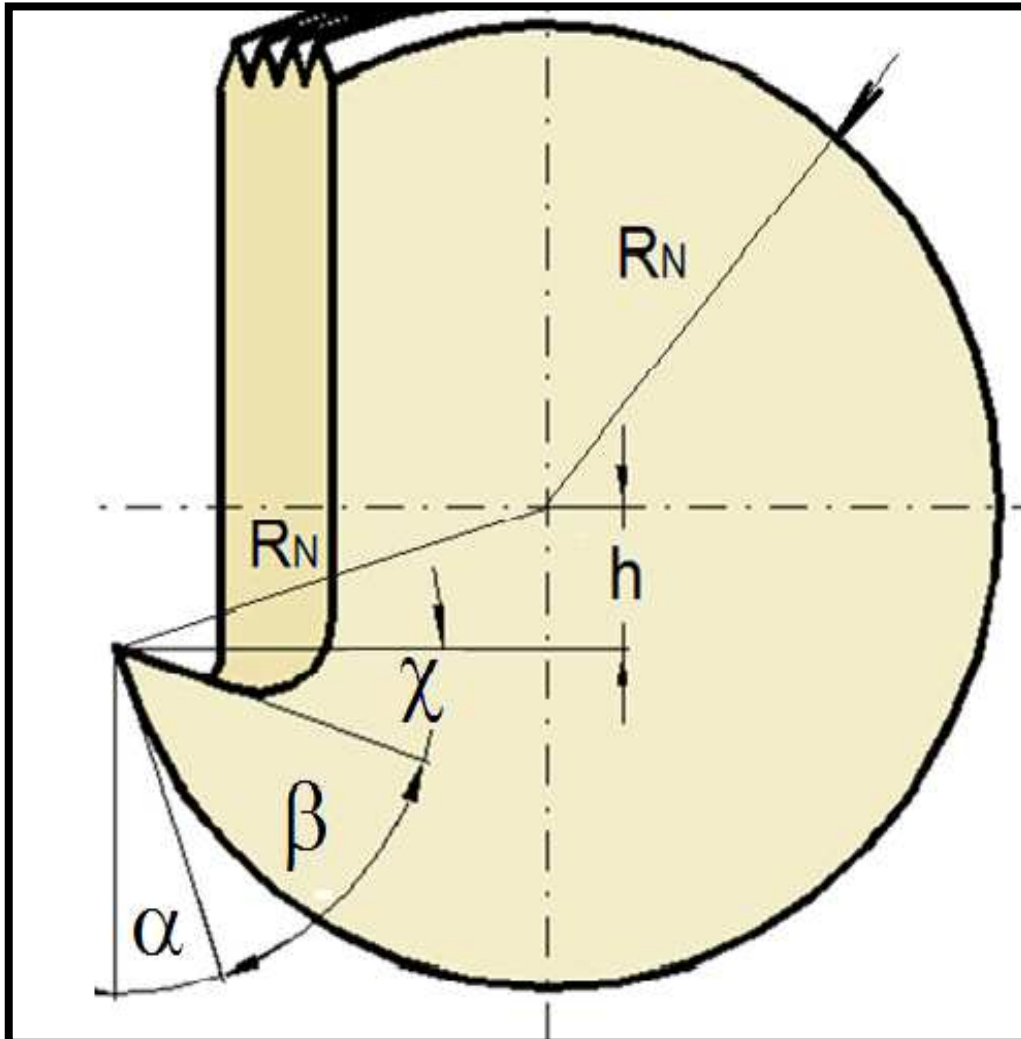

vnitřní rohový

vnitřní ubírací

Kotoučové soustružnické nože

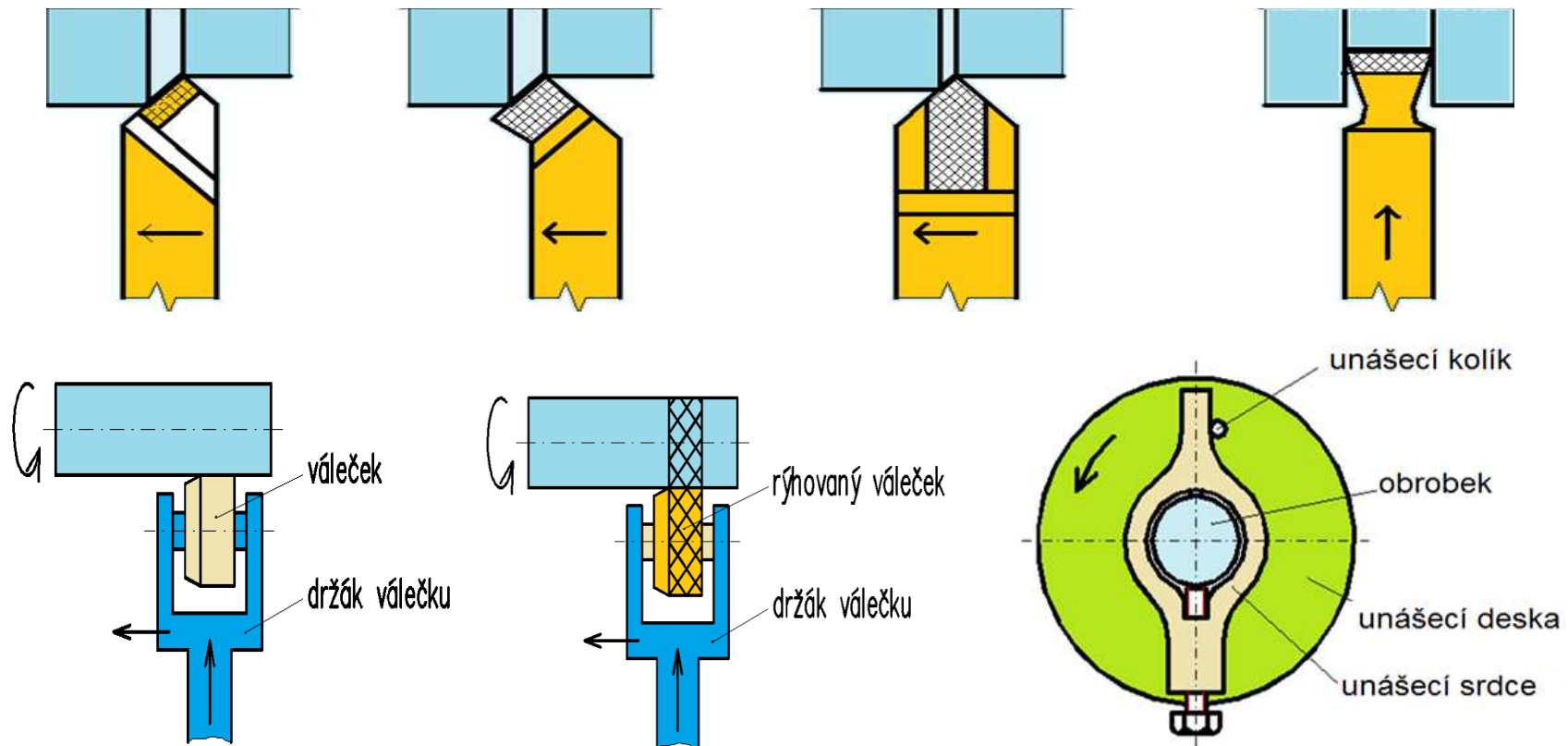
Střed nože je posunut nad středem obrobku o hodnotu „h“ – zdvih.

$$h = \sin\alpha \cdot R_N$$

α = úhel hřbetu;
 R_N – poloměr nože.

Úkoly:

- Uvedte způsoby upnutí obrobků na soustruhu. Popište nože na obrázku.
- Popište válečkování a vroubkování součástí na soustruhu? Proč tyto operace provádíme?

Seznam použité literatury

- Hluchý, M., Kolouch, J., Paňák, R. *Strojírenská technologie 3 – 1.díl*, 2. vyd. Praha: Scientia, 2005. ISBN 80-7183-337-1.
- Dillinger, J. a kol. *Moderní strojírenství pro školu a praxi*, Praha: Europa – Sobotáles, 2007. ISBN 978-80-86706-19-1.
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:L%C3%A4ngs-Rund-Drehen.jpg>
- <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/78/Quer-Plan-Drehen.jpg>
- <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/bf/Quer-Rund-Drehen.jpg>
- <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a2/LatheCarbideTippedTool.jpg>
- http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/68/HwacheonCentreLathe_460x1000.jpg